

KOEN GEENS (55), de minzame minister van Financiën

«Ik kan in een heilige colère schieten»

Zie hem bewegen en hoor hem praten, de nieuwe minister van Financiën, en je zou zweren dat Herman Van Rompuy (65) nog een tweede broer heeft, een nakomertje. Twee druppels water lijken ze: scherpzinnig maar bedachtzaam, houterig van lijf maar lenig van geest, zelfverzekerdheid verzacht met zelfspot. Maak kennis met de minzame mens Koen Geens (55), de opvolger van Steven Vanackere. «U zou het mij niet nageven, maar ik kan in een heilige colère schieten.»

JAN SEGERS

Kunt u — zonder de woorden 'verantwoordelijkheidszin' en 'plichtbewustzijn' te gebruiken — uitleggen waarom u op uw leeftijd alsnog in de toppolitiek stapt, professor Geens?

«Jazeker. Omdat ik daar zin in heb. Zo simpel is dat. Doen wat je graag doet, vind ik een mooie leidraad in het leven. Dat raad ik ook mijn studenten aan. Speelt er naast die goesting ook enig nuttigheidsbesef? Allicht. Zo zit ik in elkaar. Ik kan moeilijk nee zeggen, en dus heb ik altijd veel gecombineerd: mijn hoogleraarschap, de advocatuur, mijn functie als kabinetschef van Kris Peeters, mijn voorzitterschap van Vlaanderen in Actie, klassieke muziek, fietsen, lopen en ga zo maar door. Als minister van Financiën moet ik daar zwaar in schrapen. Dat is niet aangenaam. Toch hoop ik dat ik straks nog tijd overhoud voor mijn vrienden. Ik leef sterk van de vriendschap.»

Minister van Financiën worden is geen evidente keuze. 't Is een wankel job en naar uw normen wordt het nog slecht betaald ook.

«Het financiële speelt in deze bij mij geen enkele rol. Ik ben 55 jaar. Jong genoeg om in te gaan op een eer- vol en uitdagend aanbod als dit. En oud genoeg om er niet van wakker te liggen dat dit geen stabiele job is. Ik ben geen 35 meer. Mijn carrière hangt hier niet van af.»

Het is niet zo fijn om met mij getrouwd te zijn. Er zijn veel leukere mannen dan ik

't Is ook een job waarin je zelden beloond wordt. Kijk naar Mario Monti: wie een moedig besparingsbeleid voert, krijgt van de kiezer stank voor dank.

«De man heeft a hell of a job gedaan, maar politici worden niet afgerekend op wat ze gedaan hebben, wel op wat ze beloven te doen, en meestal is dat: change! Obama en De Wever beloven verandering, maar 40 jaar geleden was het ook al zo. 'Met deze man wordt het anders', beloofde de CVP van Leo Tindemans. Het is de paradox van onze tijd: iedereen heeft tegenwoordig de mond vol over duurzaamheid en toch moet alles altijd weer anders. Dat is kortzichtig. Standvastigheid levert vaak mooiere resultaten op.»

Fan van de rustige vastheid van Herman Van Rompuy?

«Of het nu in een gezin is, in de politiek, in een bank of een ander bedrijf: stabiliteit is wat de meeste mensen nodig hebben om goed te gedijen, menselijk en professioneel. Voor een land is dat niet anders.»

België is de jongste vijf jaar geen model van stabiliteit. Het systeem loopt op zijn laatste benen, hoor je steeds vaker.

«Ach, je kan grommen en duizend en één verwijten maken aan Elio Di Rupo. Maar Di Rupo is een man met een groot verstand en onvoorstelbaar veel geduld, twee kwaliteiten die dit land hard nodig heeft. Is België onstabiel? Dat valt nog wel mee, vind ik. Die zesde staatshervorming, splitsing van BHV inbegrepen, hielden we drie jaar geleden toch niet voor mogelijk? Wij zien vooral het halfllege glas, niet het halfvolle. Ik denk positief. En ik zeg u: met drie sterke deelstaten heeft België een ernstige toekomst. Maar dat vergt een betere verstandhouding dan nu.»

Steven Vanackere heette briljant te zijn in de coulissen dan op het politieke podium. En u? Bent u beter als acteur dan als souffleur, denkt u?

«Ik vond Vanackere ook op het podium briljant, hoor. Ikzelf ben geen podiumkunstenaar, maar is dat nodig? In de politiek wordt veel meer belang gehecht aan presentatie en communicatie dan aan inhoud. Dat is kortzichtig, want ga het na: de politici die de geschiedenisboeken hebben gehaald, zijn vaak mensen die niet presentabel waren op een podium of voor een camera, als die toen al had bestaan.»

Bent u een ijdel man?

«Weet u naar welke foto's mensen het langst kijken als ze door een fotoboek bladeren? Naar foto's van zichzelf, zo blijkt. Die ijdelheid is des mensen. Ik ben daar geen uitzondering op. 't Valt ook niet mee, hier in dat prachtige gebouw van Financiën in de Wetstraat 12, om beide voeten op de grond te houden. Thuis heb ik één spiegel tje hangen waarin ik mezelf kan scheren. Maar hier zie ik mezelf overal levensgroot weerspiegeld. En een minister heeft sowieso al meer macht dan een sterveling dragen kan.»

Intelligentie, humor, charme, autoriteit: 'Wat een leuke man', hoorde ik vrouwen zeggen na uw optreden in 'Terzake'. Bént u dat? Of doet u alsof?

«Dat moet u niet aan mij vragen, maar aan mijn echtgenote. Ik vrees dat het niet zo fijn is om met mij getrouwd te zijn. Ik ben erg gefocust op mijn werk. Er zijn veel leukere mannen dan ik.»

U doet er nu wat lacherig over, maar u weet hoe belangrijk die eerste indruk als politicus is.

«Veel belangrijker is: heeft iemand inhoud en diepgang, los van hoe hij oogt of klinkt op de televisie? Ik heb mensen gekend die een tafel urenlang konden amuseren, maar die op tv overkwamen als een strijkijzer. Ik ken mensen die prachtig kunnen schrijven, maar het helaas niet gezegd krijgen. Daar moet je doorheen kijken. Ik geef les aan de universiteit. Stel dat alleen de charismatische praters professor konden worden, hoeveel genieën zou de wereld dan in al die eeuwen niet zijn misgelopen?»

Ijdelheid ligt op de loer. Thuis heb ik één spiegel tje om me te scheren. Hier op Financiën zie ik me overal levensgroot weerspiegeld

Voor u komen de studenten op vrijdagmorgen nochtans hun nest uit, schijnt het.

«Overschat mijn verdienste daarin niet. De studenten van nu zijn gewoon plichtsbewuster dan die van uw en mijn generatie.»

Steven Vanackere heette bovenal Belg te zijn. Uw etiket is Vlaams.

«Ik ga vooral uit van efficiëntie: doe samen waarover je het eens bent en doe apart, deelstaat per deelstaat, waarover je van mening verschilt. Dat is niet zo zeer een kwestie van Vlaamsgezindheid als van gezond verstand. Onze Belgische perikelen zijn niet abnormaal of dramatisch. Maar in tijden van polarisatie klinkt de roep naar zogenaamd zuivere oplossingen steeds luider. Alleen moet je met zoveel zuiverheid opletten als je in een land als het onze duurzaam en vreedzaam wil samenleven.»

Over vreedzaam samenleven gesproken: hoe was uw eerste contact met Didier Reynders?

«Zeer goed.»

Hartelijk?

«Ja.»

Reynders blijft wel de man die uw voorganger het bloed van onder de nagels heeft gepest — ik citeer uw eigen kabinet. Hoe kijkt u zo'n man dan in de ogen?

«Zonder vooroordelen. Zoals ik mensen altijd benader. Oké, de relatie tussen Steven Vanackere en Didier Reynders was wellicht niet zo goed. Steven heeft er zwaar aan getild dat Reynders hem aanviel op de fiscale inkomsten. Dat was...»

Natrappen?

«Dat zeg ik niet, maar het heeft pijn gedaan, dat zeker. Ik sla die bladzijde om. Ik ga op zoek naar wat Reynders met ons, CD&V'ers, verbindt: dat we allebei dat gat in de begroting willen dichtrijden.»

Wat u betreft vertrekt hij met een propere lei?

«Absoluut. Hij is een harde werker. Een schitterende minister, die, zoals het CD&V'ers past...»

Ik had het over Reynders.

(Schaterlach) «Ah bon? Ik over Vanackere.»

U lacht graag en u laat een minzame indruk. Maakt u zich nooit eens kwaad?

«Zou het kunnen dat ik welopgevoed ben? Ik raak zelden ontstemd. Alleen als ik thuis iets niet meteen terugvind. Of als ik iemands stugge houding niet begrijp. Dan kan ik in een heilige colère schieten.»

Als Laurette Onkelinx tijdens het begrotingsconclaaf begint te tieren dat ze geen zin heeft in besparingen, schreeuwt u dus nog harder terug?

«Roepen is toegestaan, maar ik zal het niet gauw doen. Al kan ik niet voorspellen hoe ik om 6 uur 's morgens zal reageren na een nachtelijke onderhandelingsmarathon. Ik heb mijn zes uur slaap nodig om optimaal te renderen. (Fijntjes) Zo, dat weetje kunnen mijn tafelenoten straks à volonté misbruiken.»

Moet het tekort absoluut tot 2,15% herleid worden? Of is het geen ramp als dat niet lukt?

«2,15% is onze afspraak met Europa en ik heb de gewoonte om mij aan mijn afspraken te houden. 't Zou goed zijn voor de moral, zoals wielrenners zeggen.»

U bent een fiscale spitstechnoloog, iemand die tot twee weken geleden topmanagers en bedrijven hielp om zo weinig mogelijk belastingen te betalen. Begrijpt u de achterdocht als iemand met uw profiel plots bevoegd wordt voor de inning van belastingen?

«Ik weet dat ik me zal moeten bewijzen tegen die perceptie. Men verdenkt mij ervan dat ik grote bedrijven fiscaal te gunstig gezind ben. Dat klopt niet. Maar ik zal er wel op wijzen dat het niet simpel is om plots vele miljarden extra te innen. Dat heeft niets met een gebrek aan goede wil te maken, maar alles met de vaststelling dat kapitaal vluchtig en mobiel is. Ik betreur dat, maar ik kan er weinig aan doen.»

2,15% halen is de afspraak. 't Zou goed zijn voor de moral, zoals wielrenners zeggen

Aan de rechtvaardigheid van ons belastingstelsel kan u wéls iets doen.

«Ja. Ik vind dat we onze hoge belasting op arbeid zachtjes moeten verschuiven naar belastingen op vermogen. We moeten dat doen op een realistische manier, goed beseffend — nogmaals — dat kapitaal zich sneller en makkelijker verplaatst dan arbeid. Het zou dom zijn om het kind met het badwater weg te gooien.»

Heeft u politieke helden?

«Ik heb grote bewondering voor Helmut Kohl. Onbeschrijflijk wat die voor Europa heeft gedaan. En voor Jean-Luc Dehaene. Onbeschrijflijk wat die voor België heeft gedaan.»

Ja, maar hun beider imago is na hun carrière besmeurd.

«Het zijn allebei zeer grote politici en zeer grote mensen. Maar het blijven mensen.»